

60 Mk za numer

Miesięcznie 1500

marek

Zagranica miesięcznie 2400 Mk

Konto czekowe PKO Nr 140.256

Reklamacje otwarte są wolne od opłaty pocztowej. — Redakcja rękopisów nie zwraca i bezimiennych listów nie uwzględnia.

NAPRZÓD

Organ Polskiej Partii Socjalistycznej

Wychodzi codziennie o godz. 6 rano z wyjątkiem dni poświątecznych

Redakcja i Administracja:
Kraków, Dunańskiego 5.Telefon Redakcji Nr. 396.
Telefon Administracji Nr. 310.
Adres telegr.: Naprzód Kraków.Dział inseratowy:
Powszechne biuro reklamy
„PRASA”Kraków, Karmelicka 16, tel. 20-86.
Konto czekowe 149.975.

Biskupie oredzia

Ożywiła się kancelarya biskupia przed wyborami. Już pojawiły się dwa listy pasterskie: jeden, to odezwa, nawołująca do głosowania za zwolennikami klerykalizacji Polski, a przeciw tym, którzy „rozpętali niewiadomość między dziećmi jednej Matki-Ojczyzny” (coprawda, to ostatnie określenie pasowałoby najbardziej do... endeków); drugi zaś, zatytułowany w prasie klerykalnej: „W obronie wiary świętej”.

W pierwszym liście biskupi wzięli już cokolwiek pod uwagę oburzenie, które wywołuje używanie ambon przez proboszczów dla własnych celów politycznych i nakazując odczytanie w pierwszą niedzielę po ogłoszeniu daty wyborów odezwy biskupiej — dodają, iż duchowieństwo „wstrzyma się w kościele od wszelkich tłumaczeń dotyczących wyborów”.

„Poza kościołem — uspokaja odezwa polityków księży — pozostawia się kapłanom swobodę polecania stronnictw, stojących na gruncie katolickim i kanonicznym”. Charakterystyczne jest, iż ten ustęp, poświęcający na to, ażeby kler „polecał”, t. j. mówiąc językiem mniej uroczystym, agitował za pewnymi partiami, nie podobał się konserwatywnemu i klerykalnemu wiślickiemu „Słowu” (nie należącemu jednak do endecji). Wie ono, że endecja najwięcej księży wprzęgnie do swego rydwanu!..

Więc, oddawszy pokłon „konkretnym żądaniam, z którymi się kościół zwraca do kandydatów na posłów”, dodaje:

„Z całego stanowiska kościoła wynika, iż nie powinien on znać partii, jako takich, a ze swymi żądaniami powinien się jedynie zwracać do Sejmu i do posłów. Państwa, narody i partie polityczne są to rzeczy, wobec których kościół katolicki jest bezstronnym sędzią moralności.”

Gotowi jesteśmy okazać się bardziej od „Słowa” wyrozumiali dla tych licznych księży, którym przykrzy się zajęcie, wyłącznie kościelne...

Poprzestalibyśmy na takim zastrzeżeniu: niech księża, pragnący koniecznie być agitatorami wyborczymi korzystają ostatecznie z tego prawa obywatelskiego, ale w charakterze, nie odróżniającym ich od innych obywateli; niech na takie ekskursje obywatelskie zdejmuje suknie duchowne (taką dyspensę muszą otrzymać od swojej władzy!) i wdziewają strój świecki i niech dla uniknięcia wszelkich nieporozumień wyraźnie oświadczają, że korzystają w danej chwili ze swoich obywatelskich uprawnień — indywidualnie, nie wciągając zupełnie kościoła i religii do swoich politycznych wystąpień.

Wtedy ksiądz może sobie politykować, a jego pretensje stąd nie będą spadały na kościół, ani zwracały się przeciw jego charakterowi kościelnemu sługi.

Episkopat w swoim liście stoi aż nadto

przejrzyszcie na stanowisku, że księża nie mogą należeć do stronnictw lewicowych, owszem powinni je całą parą zwalczać.

Nie jest to dla nas nowina.

Ale poza lewicą istnieje wszakże pseudocentrum — i blok endecki.

Otóż nawet te dwa ugrupowania — oba klerykalne — w niejednym okręgu popadną w zatarg.

Niedawno przytaczaliśmy zirygowany głos endecki z Bydgoszczy, iż jakiś przybłęda z Łodzi („napływowiec” — jak się ów endek wyraził) ks. Cyzarski, agituje za Skulszczykami. Irytacja tu zrozumiała, gdyż w klerykalnym otoczeniu nietylko i nietylko znaczą osobiste zdolności agitatorskie ks. C., ale właśnie jego kostium i oparcie, jakie znajduje w swoim „duszpasterstwie”.

Inaczejby było, gdyby ów agitator, z obcego przybyły miasta, był zwyczajnie p. Cyzarskim, o którym w nawiasie pisałoby się: z zawodu — ksiądz, jak pisze się wyjaśniająco: adwokat, aptekarz, rzeźnik itd. Trudniejby mu szła agitacja i mniejby zółci — w tym wypadku — traciła endecja.

Tymczasem dziś Cyzarski, czy nie Cyzarski — każdy polityk w sutannie rzuca na szalę „prestige” kościoła, tem szafuje!

Jakiem — pytamy — prawem?

Na użytek swojego widzimisie. I czy to czyni świadomie, czy choćby półświadomie, czy mimowolnie (?) — tego nikt nie obliczy; w praktyce zresztą jest to obojętne!

A w takim razie pytanie: czy gra taka — rzetelna? I czy z tych wywodów nie nasuwa się konieczność albo abstynencji księży — jak chce „Słowo”, albo takiego ścisłego roz-

różnienia, które jako luźny projekt do rozważenia władzom kościelnym rzuciliśmy...

Tymczasem pp. biskupi mają inne troski.

A drugim liście pasterskim boleją nad tem, że w Polsce pleni się Kościół Narodowy i różni metodyści, baptyści itd.

Przy tej okazji oburzają się pp. biskupi, iż tacy heretycy, jak wyżej wymienieni, ośmielają się twierdzić, że oni posiadają należyte zrozumienie zasad czy dogmatów wiary.

Tego zarzutu, coprawda, nie rozumiemy.

Każde wyznanie, ile ich jest na świecie, a mówimy przytem nie o ludziach, mechanicznie tylko należących do takiej lub innej konfesji, lecz o wyznawcach rzeczywistych, podtrzymujących kształty danego wyznania — ma i mieć musi to przeświadczenie, gdyż w przeciwnym razie wszystkie wyznania, jakie są, roztopiłoby się i rozlały w jedno morze obojętności.

Mniej niezrozumiałym a stale powtarzającym się jest zarzut drugi, iż owi metodyści, ymkarze itd. uprawiają propagandę przy pomocy filantropii.

Na to odpowiedź, jak zwykle: jest to stosunkowo najbardziej szlachetna metoda propagandy i tu mogłoby kościół katolicki u nas — o ile ma na myśli samoobronę — wystąpić do współzawodnictwa.

Kolosalne środki zużywane są przez obóz klerykalny na politykę na prasę — czemuż choćby okrucieństwo nie przypada na ożywienie dzieł miłosierdzia? A gdzie pole leży odłogi — czemuż jest narzekanie, że obcy siewcy schodzą się zasiewać ugory?

Metodyści zakładają np. ochronki dla sierot po repatriantach! Czyż lepiej, ażeby te sieroty ginęły z głodu lub puszczone dziczyły i wędrowały potem do kryminału?

Obrady Ligi narodów

(Telefonem od korespondenta „Naprzodu”).

Warszawa, 6 września.

„Kurier Poranny” donosi z Genewy: Koła czeskie rozpuszczają pogłoskę, że Benesz nie kandyduje do Rady Ligi narodów. Wszystko wskazuje na to, że Czesi rozmyślnie obrali taką taktykę, aby wybór ich kandydata doszedł do skutku rzekomo wbrew jego życzeniu. Wobec ostatniego zachowania się Czechów wobec spraw polskich (sprawa Śląska cieszyńskiego, Jaworzyna) popieranie przez Polskę kandydatury Benesza byłoby niezrozumiałe. Toteż słysząc, że Polska poprze kandydaturę Rumunii.

Porozumienie Polski z państwami bałtyckimi

„Kurier Poranny” donosi z Genewy: Wczoraj po południu delegat polski prof. Askenazy odbył ważną konferencję z przedstawicielami państw bałtyckich. Przedmiotem konferencji była sprawa uzgodnienia taktyki.

Posiedzenia plenarne

Genewa. (PAT) Srodowe posiedzenie rozpoczęło się wyborem 6 wiceprezesów. Przed przystąpieniem do głosowania Bourgeois prosił, by go nie wybierano, lecz gosi, któreby miały przypaść na niego odd no na jego kolegę Hanotaux. Głosowanie odbyło się w ten sposób, że prezydent wcale rzadko zbliżał się do urny do trybuny prezydenta i oddawali głosy do urny. Odczytanie wyniku wyborów przyjęto oklaskami. Na 44 głosujących otrzymali: Bal-

four 38, Hanotaux 38, Gomes (Portugalia) 37, Branting 33, Gimono (Hiszpania) 25, Ninoto 24 głosy. Powyżsi zostali wybrani wiceprezydentami poszczególnych komisji.

Przystąpiono do dalszej dyskusji nad sprawozdaniem Rady Ligi. Delegat bułgarski Radow oświadczył, że Bułgaria w ewentualnej kontroli ochrony mniejszości narodowych przez Ligę nie widzi uszczuplenia suwerenności i podda się zarządzeniom, które Liga uzna za konieczne. Następnie przemawiał sir Robert Cecil, który oświadczył, że sprawozdanie Rady Ligi wywołuje różne wrażenia i refleksje. Czytelnik zdumiony jest obfitością tego dokumentu, który wykazuje dowodnie, co Rada uczyniła dla ludzkości. Praca ta zasługuje na podziw. Przecho- dząc do działalności politycznej Rady, mówca wskazał na załatwienie sprawy wysp Alandskich oraz na trudne rokowania w kwestyi Górnośląska. W tej ostatniej sprawie przedstawiciele Polski i Niemiec stworzyli dokument, którego artykuły doprowadziły do pokoju. Także Calonder zasłużył się tu przez rozwiązanie tej wielkiej i trudnej sprawy. Co się tyczy Rosji, mówca wskazał na ostatnie konferencje i wyraził ubolewanie, że Liga wcześniej nie przystąpiła do rozpatrzenia tego wielkiego kompleksu zagadnień. Obecnie Liga uchwaliła podjąć ankiety, by się poinformować o sytuacji w Rosji.

Groźba strejku rolnego w Małopolsce

W niedzielę 3 września odbył się w Zakrzowie w powiecie tarnowskim zjazd robotników rolnych członków Związku Zawodowego Robotników Rolnych oddziału Tarnobrzosko-Nisko-Mieleckiego. Na zjazd przybyło około 1500 osób. Zgłosił zjazd tow. J. Gruszczyński, referował członek Zarządu Głównego tow. E. Pietrzak, przemawiali tow. dr Müller, Kalinowski, Sadocki. Zebrani po wysłuchaniu przemówień i szczegółowej dyskusji przyjęli jednogłośnie rezolucję zgłoszoną przez tow. Pietrzaka:

1) Zebrani po raz ostatni zwracają się do Rządu, a w pierwszym rzędzie do Min. Pracy i Opieki Społecznej oraz do Inspektoratów Pracy w Krakowie, Lwowie, Przemyśle i Bielsku z żądaniem bezwzględnego zwołania Komisji polubownych i rozjemczych w celu uregulowania płacy i pracy robotników rolnych w Małopolsce i na Śląsku Cieszyńskim.

2) Zebrani oświadczają: a) że o ile Rząd do dnia 24 września nie zmusi obszarników do uszanowania ustawy sejmowej z dnia 1 sierpnia 1919 o Komisjach polubownych i rozjemczych; b) że o ile do powyższego terminu Komisje polubowne i rozjemcze nie zostaną uruchomione i umowy podpisane, wynagrodzenie zaś robotników rolnych nie zostanie podniesione do norm płac, jakie posiadają robotnicy rolni w byłej Kongresówce, robotnicy rolni — pomimo trudnych warunków aprowizacyjnych, w jakich znajduje się nasz kraj i świadomi odpowiedzialności przed społeczeństwem — w obronie żywotnych interesów robotników pracujących dla wyżywienia ludności miast, przystąpią do narzuconej sobie przez Związek ziemian walki i na wezwanie zarządu oddziału Związku zawodowego Robotników rolnych w Zakrzowie, w porozumieniu się z Zarządem głównym w Warszawie, proklamować będą strejk wszystkich kategorii robotników rolnych.

3) Zebrani wzywają ogół robotników w powiatach oddziału do szeregów swej Organizacji i skupienia wszystkich sił, ażeby na wezwanie Zarządu Głównego i oddziału stanąć do walki z obszarnictwem o zawarcie umów zbiorowych dla wszystkich kategorii robotników rolnych.

4) Zebrani zwracają się do Zarządu Głównego Związku zawodowego Robotników rolnych w Warszawie z żądaniem podjęcia w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej jaknajenergiczniejszej akcji w celu doprowadzenia do polubownego zawarcia umów zbiorowych dla robotników rolnych w Małopolsce.

5) Zebrani żądają, ażeby reforma rolna, zmierzająca do poprawy bytu szerokich mas robotników rolnych, bezrolnych i małorolnych winna być przeprowadzona z całą bezwzględnością, a to w myśl programu rolnego PPS. Nie może ona być za żadną cenę zmieniona na korzyść obszarników i bogatych kmieci, którzy pieniądze, zdobytych podczas wojny, używają na to, ażeby w drodze wolnego handlu wykupić ziemię, pozabawiając tym sposobem robotników rolnych warsztatów pracy i spychając ich do roli lumpenproletaryatu.

6) Zebrani zwracają się z wezwaniem do Ministerstwa Pracy, ażeby zwróciło uwagę na bezczynność inspektorów pracy w Małopolsce, które do tej pory nic nie zrobiły, ażeby zwołać Komisję polubowną dla zawarcia umów zbiorowych pomimo wysyłanych żądań oddziału Związku.

7) Zebrani po zaznajomieniu się z okólnikiem Związku ziemian z 22-go lutego L. 14268, stwierdzają, że bezcelny wysiłek robotników rolnych w Małopolsce odbywa się przy milczącej zgodzie Rządu i władz administracyjnych, współdziałających z obszarnikami.

8) Zgromadzenie nie wchodzi w przyczyny strejku rolnego w Poznańskim, jednak jaknajenergiczniej protestują przeciwko represjom militarnym i policyjnym, katowaniu robotników i masowemu ich wydalaniu.

9) Zebrani stwierdzają, iż wszystkie wysiłki reakcji skierowane są ku zdobyciu władzy i obaleniu demokratycznego ustroju Polski. Zwycięstwo reakcji pociągnęłoby za sobą zniszczenie organizacji zawodowych, które są osiołkiem proletariatu w walce z burżuazją miast i wsi. Wobec zbliżających się wyborów, decydujących o składzie sejmu, zjazd robotników rolnych, stojąc na stanowisku międzynarodówki amsterdamskiej, wzywa wszystkich robotników rolnych w Polsce do poparcia Polskiej Partii Socjalistycznej, która wyrwale broni interesu proletariatu rolnego i miejskiego.

10) Zjazd robotników rolnych zważywszy, że 1) jedynym reprezentantem interesu ogółu robotników rolnych jest Związek zawodowy Robotników rolnych Rzeczypospolitej polskiej, 2) że obszarnicy w dniu 1 kwietnia w b. Kongresówce, zaś w dniu 1 stycznia w Małopolsce wydaliłi olbrzymie masy robotników, którzy do tej pory są bez pracy, 3) że powiaty Tarnobrzoski, Nizkański, Kolbuszowski, Mielecki, Ropczycki posiadają nadzwyczaj nieurodzajną glebę, ludność tych powiatów z tego względu nie znajduje dostatecznych warsztatów pracy na roli, reforma rolna jest zupełnie nieprzeprowadzona, zwraca się do wszystkich czynników rządowych, a w pierwszym rzędzie do departamentu opieki społecznej w Warszawie, do wydziału pracy i opieki społecznej Województwa w Krakowie, do państwowego urzędu pośrednictwa pracy w Krakowie z żądaniem wywarcia odpowiedniego nacisku na misję francuską przy tym urzędzie, ażeby przy emigracji robotników rolnych do Francji w pierwszym rzędzie uwzględniano bezrobotnych robotników rolnych, przedstawionych przez Związek zawodowy Robotników rolnych, które dają tę gwarancję, że pracodawcy francuscy otrzymają wykwalifikowanych pracowników, zaś państwo zatrudni tych ludzi, których praca jest jedynym środkiem utrzymania.

W poniedziałek udała się do p. starosty w Tarnobrzegu delegacja w osobach tow. Pietrzaka, Gruszczyńskiego i Kalinowskiego przedstawiając mu powyższą rezolucję, p. starosta oświadczył, że nikt z przedstawicieli min. pracy nie zwracał się do niego o zwołanie kom. polubownych lub o pośrednictwo w tej sprawie. W sobotę dnia 9 b. m. udała się delegacja robotników rolnych do Zw. Ziemian w celu przedłożenia żądań rob. rolnych. Gdy Zw. Ziemian nie zgodzi się umów podpisać strejk rolny w Małopolsce jest nieunikniony.

Ruch wyborczy

Jak przyjęto posła Tabaczyńskiego w Szczakowej

W niedzielę 3 bm. odbyły się w Szczakowej dwa wiece zwołane przez policyjanta gminnego, który na rozkaz burmistrza p. Maciejowskiego musiał rozbębnić, że na wiec przyjeżdża poseł Tabaczyński. Wiece miały się odbyć o 3 popołudniu w sali Selingera, a o 6 wieczór we wsi Szczakowej w Kółku rolniczym. Rzeczywiście w oznaczonym czasie zjawił się p. Tabaczyński z p. Matłoszem, redaktorem „Wieńca i Pszczółki”. Oczekiwali ich nasi zorganizowani towarzysze tak z buty szkła, jak z kolei i cementowni.

Zagał wiec p. Subski, kierownik gazowni, lecz nasi towarzysze objęli prezydium, do którego wszedł tow. Woś z buty szkła jako przewodniczący, tow. Heydel jako zastępca, a tow. Woźniak jako sekretarz. Tow. Woś udzielił głosu posłowi Tabaczyńskiemu, który zdał sprawozdanie poselskie, poczem tow. Woś dał mu odpowiedź rzeczową, wskazując, że zjawia się tu pierwszy raz, odkąd państwo godność posła, a przybył jedynie w celach agitacyjnych, ponieważ jest okres dobiega końca. Następnie przewodniczący udzielił głosu p. Matłoszewi, którego po zjawił się na trybunie przyjęto okrzykami: precz z nim! i to bez przezwyciężenia, tak, że przewodniczący dla ochrony jego osoby głos mu odebrał. Po takim przywitaniu pan poseł i pan redaktor wynieśli się ze sali razem ze swymi przyjaciółmi, których było aż pięciu, wśród okrzyków: więcej nie do zobaczenia się!

Zgromadzenie odbywało się dalej. Przemawiali tow. Chudzik z Krakowa, Grohs z Chrzanowa, poczem tow. Woś zamknął wiec z okrzykiem: niech żyje PPS! Ze śpiewem Czerwonego Sztandaru zgromadzenie przeszło, udając się do wsi Szczakowa na drugie wiec. Po przybyciu tam wiec był już rozpoczęty. Pierwszy referował p. Matłosz, krytykując PPS i posłów naszychn, lecz widząc, że nie mają posłuch, obaj się wynieśli, a przewodniczący p. Góra zrzekł się przewodnictwa. Nasi towarzysze wybrali przewodniczącym tow. Wosia i zgromadzenie się dalej odbywało. Przemawiali tow. Grohs i Papera. Wiatr kolejarz tow. Woś, poczem okrzykiem: niech żyje PPS i jej

nosłowie! i odśpiewaniem Czerwonego Sztandaru wiec się zakończył. Zauważyć należy, że p. Matłosz w swoim referacie chwalał zasługi Korfańskiego, rzucał obelgi na Naczelnika państwa, nie oszczędzał też Witosa, ale z powodu krzyku mało kto go słyszał.

Też panowie ci otrzymali dobrą nauczkę, że w Szczakowej nie mają nic do szukania.

— 000 —

Zgromadzenie w Wiśniczu

W ostatnią niedzielę odbyło się w Wiśniczu Nowym piękne zgromadzenie wyborcze PPS. Było to w Wiśniczu wogóle od czasu jego istnienia pierwsze zgromadzenie socjalistyczne, na którym samorządnie stawili się mieszkańcy Wiśnicza i drobni rolnicy wiśnickiej parafii. Zauważyć należy, że oni sami postarali się o urządzenie tego zgromadzenia. przysłali do Bochni konie po towarzyszy bocheńskich, których zaprosili do referowania na zgromadzeniu. Nie brakło wśród obecnych i kobiet. Przewodniczył tow. Zachara, górnik z Bochni, a referowali tow. dr. Güntner i Stachowicz z Bochni. Tow. dr. Güntner w wyczerpującym referacie w krótkości i obrazowo tak przedstawił zebrany program partii socjalistycznej i walki klasowej między pracą a kapitałem, że zebrani postanowili przystąpić do PPS, i z miejsca rozpoczęli między sobą spisywanie się i agitację za założeniem miejscowej organizacji PPS. Z pośród zebranych przemawiał tow. Kawalec i Rodzaj, dawni górnicy ze Śląska, którzy po wojnie z powodu bezrobocia powrócili do swej ojczyzny i między swymi krzewią obecnie to, czego nauczyli się we śląskiej organizacji PPS. Zebrani postanowili jak najenergiczniej popierać kandydatów PPS. przy obecnych wyborach i rozpocząć w okolicy silną agitację na rzecz PPS. Na zgromadzeniu tem podniesiono również, że i biskup Walega na swych objazdach po okolicy siaroczyście już rozpoczął agitację wyborczą przeciw ludowcom i socyalistom, przestrzegając lud na kazaniach, że zgłaszać się będą rozmaici agitatorzy lewicy. Kto jednak chce na prawicy stanąć na drugim świecie, ten powinien wiedzieć, co ma zrobić i jak przyjąć takich wystąpców itp. Naturalnie objazdy te odnoszą ten skutek, że lud wiejski mówi: „widzicie go, jeździ niby z wizytacjami parafii, bo wybory nadchodzą”. Poznali się zatem chłopcy na duchownej robocie.

W samej parafii Wiśnicza do starych wieści o wojnie parafian z biskupem o proboszcza przybywa i ta nowina, że za r. m. parafian wikary ks. Faron chciał w tych dniach potajemnie zbiec, aby być posłusznym rozkazowi biskupa, ale pilnujący go zawczasu się ostrzegali i udaremni mu ucieczkę.

— 000 —

Zgromadzenie na Warszawskim

Dnia 5 września odbyło się w lokalu Flanka przy ulicy Warszawskiej zgromadzenie dzielnicowe, na którym przewodniczył tow. Kołodziejewski, sekretarzem tow. Wacławski. O sytuacji politycznej i gospodarczej w Polsce jak również o ordynacji wyborczej referował tow. Matłosz. W ożywionej dyskusji zabierali głos między innymi tow. Bagajski i Makara. Utworzono komitet wyborczy składający się z 35 towarzyszy, wybrano przewodniczącym tow. Kołodziejewskiego, sekretarzem tow. Wacławskiego, a tow. Stachurskiego skarbnikiem. W końcu powzięto uchwałę mocą której członek komitetu, który bez usprawiedliwienia nie przyjdzie na posiedzenie lub swoim obowiązkiem nie uczyni załatwić, ma zapłacić 1000 marek kary na fundusz wyborczy.

UWAGI

Pod znakiem „złotego cielca”

Uprzemysłowienie małżeństwa

Pisałśmy już o tem, że bogobojny endecki „Kurier Poznański” niestrudzenie pracuje nad rzecz „sakramentu małżeństwa”... kuletek ani na ten temat ogłoszeń ani. Inserenci przeważnie zachwalały swoje tortury — nekiedy wydawały i inne swoje walory: O to w nrze 200 i kłóś panienka, ciemna szarynka, dodała i zach ty w nawiasie i ura okazała. Sośta po kupiecku powinno być wymienione, ile kilo gramów żywe wagi, ale w sorawach takich nema w owych anon-ach takiej ścieśności. Jaka panie w ogłoszeniach o en gnych. Oto w tym samym numerze jakś „z brzozy uelicatesów, węgli itp.” (dość komi-

czne zestawienie!) szuka „kapitaliku“ (przepraszam: żony z kapitalikiem) 5 mil. marek lub jakim składem „w pełnym biegu“.

Winnym numerze przemysłowiec poszukiwał żony celem pełniejszego puszczania w ruch — fabryki czekolady.

Małżeństwo jednak na łamach endeckiego pisma nie zostało jeszcze dostatecznie uprzedmiotowione: epoka dzisiejsza kroczy pod znakiem wielkich spółek. Może niebawem ujrzymy w „Kuryerze Poznańskim“ ogłoszenie takiej treści: Grono 10 kupców i przemysłowców, projektujących założenie Bazaru Akcyjnego, poszukuje w widokach matrymonialnych tyłuż pań z kapitałami od 10 milionów wwyż — dla wspólnych obrotów.

Butny kapitalizm nie udaje nawet, iż w małżeństwie widzi związek uczuciowy, lecz dobitnie podkreśla cel monetarny.

A tymczasem listy biskupie gromią bezbożną lewicę, że ona święte śluby małżeńskie chce niweczyć!

Wiadomości polityczne

Zjednoczenie niemieckiej socjalnej demokracji

Zjednoczenie obu odłamów, na które się niemiecka socjalna demokracja w czasie wojny rozpadła, ma się dokonać za dwa tygodnie na podstawie wspólnego programu akcyjnego, którego brzmienie zostało we wspólnych rokowaniach ustalone. Teoretyczne uzasadnienie tego zjednoczenia opracował naukowo Karol Kautsky w swej świeżo wydanej książce „Die proletarische Revolution“. W dniu 20 b. m. odbędzie się w mieście Gera posiedzenie rady naczelnej na stronniactwa niezawisłych socjalistów, na którym o zjednoczeniu referować będzie tow. Crispian; koreferentem ma być poseł Ledebour, który zajmuje stanowisko opozycyjne w tej sprawie; jednakowoż pewną jest rzeczą, że projekt zjednoczenia zostanie przyjęty prawie jednomyślnie. Na niedzielę 24 b. m. zostało zwołane do Norymbergii wspólne posiedzenie obu zarządów partyjnych: socjalnej demokracji (szajdemamowców) i niezawisłych socjalistów. Na tem posiedzeniu dokona się ostatecznie połączenie, które wobec wyznaczenia się przez niezawisłych socjalistów wszystkiego, co ich upodobiło do komunistów, i wobec ich zgody na udział w rządzie koalicyjnym wspólnie z demokratycznymi partiami burżuazyjnymi, przedstawia się po prostu jako powrót niezawisłych, niby synów marnotrawnych, na łono starej partii, którą przed kilku laty w chwilowym podnieceniu opuścili. W parlamencie niemieckim, którego sesja rozpocznie się 27 b. m., wystąpi już zjednoczony klub socjalno-demokratyczny, jako jednolita całość. Również w całym szeregu sejmów i rad gminnych to zjednoczenie wywoła zmianę w ustosunkowaniu stronniactw i odda w ręce robotnicze wiele stanowisk burmistrzowskich.

— o o o —

Upadek prasy niemieckiej

Wskutek dewaluacji marki niemieckiej nastąpiło w Niemczech niepomiernie podrożenie papieru, co znów pociągnęło za sobą upadek ogromnej liczby dzienników. Upadek ten jest wprost masowy: setki dzienników prowincjonalnych przestają wychodzić, a nawet prasa codzienna miast głównych znacznie się przerzedziła. Ten śmiertelny kryzys prasy wywołał bezrobocie wśród drukarzy.

I polskiej prasie grozi podobny zanik. Przez czas wyborów utrzyma się ona wysiłkiem pieniężnym stronniactw politycznych, ale po wyborach runie większa część dzienników w Polsce, bo wydawnictwa nie wytrzymają anormalnie wysokich kosztów produkcji.

— o o o —

Umowa francusko-niemiecka o odbudowę. Dnia 4 bm. zawarto w Berlinie umowę o odbudowę zniszczonych prowincji francuskich. Znaczenie umowy polega na tem, że ruszy ona z martwego punktu umowę wiesbadencką, która nie mogła być dotychczas wykonana. Prócz grupy Stinnesa udział w odbudowie będą miały także inne firmy wielkiego przemysłu niemieckiego, jak np. Aktien Gesellschaft für Hoch- und Tiefbauten w Essen. Umowa ta ureguluje dostawę materiału dla odbudowy zniszczonych miast i wsi związkowi odbudowy francuskich prowincyj. Umowie tej przypisuje się wielkie znaczenie polityczne, gdyż obydwa rządy mają się na nią zgodzić. Jak słyszałem, miał Poincaré

już dać swoją zgodę na tę umowę. Rząd niemiecki bada jeszcze, czy nie krzyżuje ona jego planów reparacyjnych. Mówi się również o zbliżeniu się wielkiego przemysłu niemieckiego z francuskim. Umowa między Stinnesem a związkiem odbudowy zniszczonych obszarów została powitana przez prasę paryską z radością. „Cablogram“ stwierdza, że rokowania te dowodzą o sile żywotnej Francji.

KRONIKA

Kraków, 7 września.

Ceny maksymalne mięsa i tłuszczów

Magistrat podaje do wiadomości, że województwo krakowskie na podstawie § 51 ust. przem. na wniosek magistratu, oraz po wysłuchaniu Izby handlowej i przemysłowej i właściwego stowarzyszenia przemysłowego ustaliło w obrębie miasta Krakowa następujące ceny maksymalne za 1 kg mięsa: wołowego z 20% dokładką 720 mk, wołowego bez dokładki 860 mk, cielęcego 840 mk, baraniego 800 mk. Mięso koszerne o 20 mk droższe na kilogramie. Za 1 kg kotletów wieprzowych 1540 mk, bilu i słoniny białej 2000 mk. Powyższe ceny obowiązują od dnia ogłoszenia aż do odwołania. Magistrat wzywa interesowanych, aby przedłożyli cenniki w terminie dni 3 do zawizowania. Nowa taryfa maksymalna na wędliny, pieczywo, węgiel oraz mięso na placach targowych zostanie ogłoszona w najbliższym terminie.

Wycieczki zagraniczne w Krakowie

(k) Dzisiaj rano przyjeżdża do Krakowa wycieczka przemysłowców szwajcarskich w liczbie 9 osób. Wycieczce towarzyszą delegaci ministerstwa handlu z Warszawy oraz konsulatu generalnego polskiego w Genewie. Goście szwajcarscy zwiedzą dzisiaj zabytki Krakowa, saliny wielkie i browar w Okocimie, a o godz. 5 po południu wezmą udział w konferencji gospodarczej w Izbie handlowej. W programie dwóch dalszych dni 8 września wyjazd do Zakopanego, wieczorem powrót do Krakowa, 9 września zwiedzanie fabryki lokomotyw w Chrzanowie, „Azotu“ w Borach, kopalń jaworzneckich, oraz fabryk mydła i maszyn rolniczych w Trzebini. W nocy tegoż dnia odejżdża wycieczka na Targi Wschodnie do Lwowa.

W drugiej połowie bieżącego miesiąca zjeżdża do Krakowa około 200 wybitniejszych kupców i przemysłowców z Ameryki. Wycieczka prowadzona przez p. Stefana Delinikałisa wyruszyła z Nowego Jorku wspaniałym okrętem „Aquitania“ w dniu 27 sierpnia b. r. Goście amerykańscy zwiedzą wszystkie większe miasta Polski.

Jak już donosiliśmy, jutro wieczór przybywają do Krakowa dziennikarze jugosłowiańscy.

Związki młodzieży komunistycznej w Krakowie

(k) Przed kilku dniami donosiliśmy o aresztowaniu na dworcu w Krakowie studentki uniwersytetu warszawskiego 19 letniej Stefani recte Szyfry Goldwasserówny, która wiozła ze sobą walizę naładowaną literaturą komunistyczną. W śledztwie policyjnym stwierdzono, że skonfiskowany Goldwasserównie prasowy materiał agitacyjny był przeznaczony dla 19-letniego Markusa Samuela, praktykanta kuśnierskiego w Krakowie, który pozostawał w stosunkach partyjnych z Goldwasserówną. Dochodzenia urzędu śledczego wykazały też, że aresztowana jest wybitną działaczką w centralnym związku młodzieży komunistycznej w Warszawie i że była jedną z tych, które rozwoziły po wszystkich większych miastach Polski a głównie ośrodkach przemysłowych literaturę komunistyczną.

Dalsze dochodzenia, prowadzone przez urząd śledczy polityczny w Krakowie, rzuciły pewne światło na ruch wśród młodzieży, szczególnie rzemieślniczej w naszym mieście. Markus Samuel, mieszkający w Podgórzu przy ul. Lwowskiej 4, działał, jak stwierdziło śledztwo, na gruncie krakowskim z ramienia centralnego związku młodzieży komunistycznej. Przy rewizji w jego mieszkaniu znaleziono o brzytną ilość broszur o treści komunistycznej w języku polskim i żydowskim oraz statuty związku młodzieży komunistycznej. Prócz tego znaleziono statut młodocianych pracowników biurowych oraz statut pracowników i pracowniczek igły, ułożony na wzór statutu centrali związków ko-

munistycznych. Markus Samuel w śledztwie zeznał, że Goldwasserówny bliżej nie zna, potwierdził jednak, iż była u niego w domu w dniu swego aresztowania. Poradził on jej wtedy, gdy mu opowiedziała, że kufer zatrzymano do rewizji na dworcu, aby natychmiast wyjechała z Krakowa. Po tej rozmowie nastąpiło aresztowanie Goldwasserówny na dworcu, gdy usiłowała wyjechać z Krakowa.

Śledztwo prowadzone jest w kierunku wykrycia dalszych członków organizacji młodzieży komunistycznej. Podobno policyja jest już na tropie dalszych członków tej organizacji. Goldwasserównę oraz Markusa Samuela odstawiono wczoraj do sądu karnego w Krakowie.

Miłosna tragedia defraudanta

(k) Przed tygodniem przybył do Żywca jakiś mężczyzna i zatrzymawszy się w hotelu Kotlarskiego, zameldował się jako Leon Gapiński, właściciel fabryki z Górnego Śląska. Po przyjeździe zawarł on znajomość z p. Zofią Kubicką ze Sporysza. Po kilkakrotnym widzeniu się z młodą dziewczyną, prosił o jej rękę opiekuna Rudolfa Jeziorskiego. Opiekun odmówił prośbie amanta, który zdenerwowany odmową, wyszedł przed dom Jeziorskiego i strzelił dwa razy do siebie z rewolweru. Natychmiast pospieszono na ratunek i przewieziono desperata w ciężkim stanie do szpitala. Przy niedoszłym samobójcy znaleziono dokumenty opiewające rzeczywiście na nazwisko Gapińskiego, oficera gospodarczego 21 baonu saperów z Poznańskiego. Gapiński poszukiwany był za defraudację popełnioną na szkodę p. Filisiewicza w Przybińcu w Poznańskim. Prócz tego pozostawił on pożegnalny list do narzeczonej, oraz drugi do swojej żony w którym pisze, że odbiera sobie życie z powodu defraudacji popełnionej przez niego w Przybińcu. Gapiński był od kilku lat żonaty, a wykorzystując nieświadomość p. Kubickiej, starał się o jej rękę.

Ukamienowany przez bandytów

(k) Przed kilku dniami na stacyi w Sporyszu koło Żywca skradziono 750 kg żelaza wartości 226.000 mk. Opryszki ukryli skradzione żelazo w ziemniakach przy szosie. Tego samego wieczoru przez pola podążał wraz z siostrą swoją Anną Pach, gospodarz pobliskiej wioski Adam Staniczek. Nagle, gdy znaleźli się oni koło składowiska żelaznego, z ziemniaków wyskoczyło kilku mężczyzn, przybierając wyzywającą postawę. Staniczek przerażony krzyknął: „A cóż to za bandyci!“ W tej chwili opryszki powalili go na ziemię i poczęli okładać swoją ofiarę dużymi kamieniami, trzymanymi jak bokserzy w rękach. Po chwili nadbiegli przechodnie i przytrzymali opryszków: Są to: Antoni Pawełek, Maciej Cader, Wojciech Noga, Karol Tracz i Jan Noga. Staniczek został złożony na wozie, jednak w drodze do domu umarł z odniesionych ran, zadanych mu przez bandytów na głowie. Pachowa rozpoznała, że Cader i Pawełek bili Staniczka kamieniami, a Wojciech Noga zadał mu nożem ciężką ranę w nogę. Opryszki rzucili się dlatego na Staniczka, gdyż myśleli, że śledzi ich stróż kolejowy, poszukujący skradzionego żelaza.

Komunikat o stanie pogody wydany we środę 6 września o godz. 7:40 wieczór według danych państwowego instytutu meteorologicznego w Warszawie. Stan atmosfery: Środek wyżu barometrycznego znajdował się dzisiaj nad Bałtykiem (Helsingfors 774.2 mm), natomiast depresja leżała na północ od Islandyi (Van Majen 755.2 mm). W Polsce pod wpływem zimnych i wilgotnych wiatrów północnych zachmurzenie szybko wzrastało, miejscami notowano opady. Temperatury w godzinach popołudniowych w Polsce wahały się od 9—16° (Lubin 9, Łódź 12, Pińsk 14, Warszawa 14, Białystok 15, Poznań 16). W Krakowie: temperatura 8.4, maximum 10.3, minimum 7.3, pochmurno. Prognoza na czwartek: zachmurzenie zmienne, chłodno, miejscami drobny opad.

Z teatru J. Słowackiego. Jutro w piątek otwiera swe podwoje teatr im. Słowackiego wznowionymi arcydziełami Fredry „Mężem i żoną“ i „Odludkami i poetą“, przygotowanymi z niezwykłą starannością tak w doborze pierwszorzędnej obsady artystów, jak i nowej, stylowej oprawy scenicznej. Arcydzieła Fredry powtórzone będą w sobotę i niedzielę. Najbliższą nowością repertuaru będzie komedia amerykańska Avery Hopwooda „Jutro pogoda“, przybywająca do nas po olbrzymim sukcesie w Warszawie. Sztukę tę reżyseruje p. Z. Nowakowski, grający główną rolę Billy'ego. Dyrekcja uprasza Publi-

czność o punktualne przychodzenie o godz. 7^{1/2}, gdyż po rozpoczęciu przedstawienia drzwi na salę będą stanowczo zamknięte. Kasa zamawiać sprzedaje bilety na wszystkie dalsze zapowiedziane repertuarem przedstawienia od 9—1 i 4—6 wieczorem.

Z teatru Bagatela. Dziś we czwartek wystąpi w „Wilkołaku“ p. Bohus-Hellerowa, znana krakowskiej publiczności z szeregu świetnych kreacji operowych. Obsadę „Wilkołaka“ w reżyserii p. Węgierki stanowią pp. Malicka, Skalska, Kolman, Dobrzański, Wysocki, Łętowski i Winkler. Zgłoszenia abonamentowe przyjmuje kancelarya teatru od 5—7, przyczem Abonenci ubiegłych sezonów mają zastrzeżone pierwszeństwo aż do soboty. Poza tym terminem niezgłoszone abonamenty będą oddane nowozgłaszającym się.

Opera i Operetka. Dziś we czwartek „Carmen“ z gościnnym występem K. Wojskiej-Sobańskiej, Dziezińskiej, Milera i Stefana Romanowskiego. Jutro w piątek „Cavalleria rusticana“ z p. Zacharską w roli Santuzzy i „Pajace“ z pożegnalnym występem p. I. Manna oraz występem p. Stefana Romanowskiego.

Ze sportu. W dniu 17 września popołudniu odbyła się regaty wioślarskie między oddziałem wioślarskim Sokola krakowskiego a sekcją wioślarską akademickiego Związku sportowego w Krakowie oraz przybyłymi z Warszawy osadami. Regaty te są wznowieniem urządzanych przed wojną zawodów między dwoma Towarzystwami wioślarskimi w Krakowie, które przystąpiwszy do intensywnej pracy w okresie powojennym, powołują do życia na nowo widowisko sportowe w najszlachetniejszej jego formie. Zapowiedź zawodów wzbudziła żywe zainteresowanie.

(k) **Nieszczęśliwy wypadek.** Wczoraj na dworcu przetokowym w Krakowie zwrótniczy kolejowy Michał Katzer potrącony przez wagon upadł na tor i złamał sobie lewą nogę. Nieszczęśliwego opatrzył lekarz pogotowia i przewiózł go na oddział chirurgiczny szpitala św. Łazarza.

(k) **Z kroniki policyjnej.** Do policyi doniósł Józef Licht, właściciel handlu przy ul. Dietlowskiej 1. 33, że w dniu 5 bm. koło godz. 2 popoł. jacyś opryszkci dostali się do jego sklepu przy pomocy podrobionych kluczy i skradli towaru za 150.000 mk oraz z kasy podręcznej 60.000 mk. — Ze sklepu Salomona Goldbergera skradli niewyśledzeni złoczyńcy 20 metrów materii wartości 150.000 mk. — P. Stefanowi Młodzikowi skradziono w garderobie jednego z teatrów 160.000 mk. — Izak Alper, kupiec z Ołomuńca powiadomił urząd policyjny pod Telegrafem, że onegdaj skradziono mu z pokoju w Grandhotelu ubranie męskie oraz koszule i chusteczki łącznej wartości kilkuset tysięcy mk. — Policyja aresztowała Henryka Wilka 1. 18 i Romana Masłowskiego 1. 27 pod zarzutem dotkliwego pobicia Stanisława Tojdera.

(k) **Schwytanie zbiegłego więźnia.** Policyja krakowska aresztowała 18 letniego Józefa Schwimmera, który zbiegł przed kilku dniami z więzień tu tejszego sądu. Schwimmera odstawiono z powrotem do sądu okręgowego karnego.

— 000 —

Z POLSKI

Kandydat na wiceministra spraw wewnętrznych. „Kurier“ dowiadyuje się, że prezydent Nowak wysuwa kandydaturę p. Reinlendera, długoletniego dyrektora policyi we Lwowie, na wiceministra spraw wewnętrznych.

Nie będzie banknotów po 10.000 mk. Nasz korespondent warszawski donosi nam: Ministerstwo skarbu wstrzymało emisję banknotów w odcinkach po 10.000 marek.

Zastępca komisarsza polskiego w Gdańsku. Z powodu dłuższej nieobecności komisarsza generalnego p. Plucińskiego, rząd polski zamianował jego zastępcą z całkowitym zakresem działania p. Daniela Keszyckiego, który objął już urządowanie.

Inwalidzi szukają pracy. Samodzielny mistrz stolarski, były star. przodownik policyi, za dozorcę komornika, trzech urzędników gospodarczych, elew gospodarczy, dwóch początkujących ksiązkowych, pomocnik rzeźnicki, pomocnik ślusarski, pięciu biurowych-kancelistów, palacz-kierownik kranu, telefonista, dwóch leśnych, siedmiu do cięższych prac, woźnica, magazynier, ekspedjent kupiecki w branży skornej, 17 robotników i 36 woźnych, portyerów, względnie stróżów. Zgłoszenia uprasza gl. wydział opiekuńczy nad inw. wojen., ul. Pawła 7, pokój 47, w Warszawie.

— 000 —

Z ZAGRANICY

Zgon Sembata. Były minister robót publicznych, poseł i przywódca stronnictwa socjalistycznego

Marceli Sembat, umarł nagle w Szwajcaryi. Zona jego popełniła samobójstwo.

Bomba na giełdzie. Z Mannheim donoszą: We wtorek popołudniu do sali giełdy rzucono granat ręczny. Wybuch zniszczył urządzenia sali i okna. Sprawcę zamachu ujęto. Jest to członek miejscowej grupy socjalistów narodowych (t. j. faszyści bawarscy).

— 000 —

REPERTUAR

Teatr im. Jul. Słowackiego

Piątek: „Mąż i żona“ i „Odludki i poeta“.

Teatr „Bagatela“

Czwartek: „Wilkołak“.

Teatr miejski Opera i Operetka

Czwartek: „Carmen“.

Piątek: „Cavalleria rusticana“ i „Pajace“.

Ruch kolejarski

Kraków. Dnia 27 sierpnia w miejscowym Kole Związku zaw. kol. odbył się zjazd dyrekcyjny wozomistrzów krakowskiej dystrykcji kolejowej. Sekcja ta była nadzwyczaj zaniadbaną tak pod względem organizacyjnym jak i pod materjalnym. Obecnie dzięki usilnej pracy tow. Strąka praca posuwa się naprzód. Na zjeździe prócz 33 delegatów byli obecni prezes sekcji centr. wozomistrzów tow. Daroszewski z Warszawy, tow. Florkowski, Mazepa i Dietrich ze Lwowa. Głuszkiewicz i Kempa ze Stanisławowa, Janik z Lublina i Kulus z Poznania. Wybrano zarząd okręgowy dyr. sekcji wozomistrzów tow. Strąka, Wątrobę, Mitkowskiego, Łazika, Prokopa, Miśtata i Gabysia. Jak widać, wśród kolejarzy zainteresowanie się pracą około związków klasowych dzięki dzielnym jednostkom posuwa się naprzód. Siedzibą sekcji dyrekcyjnej wozomistrzów: Kraków, Koło miejscowe ul. Lubomirskiego.

Przegląd społeczny

Strejk w tartakach w Surochowicach, pow. Jasielski, trwa już od tygodnia. W strejku, który wybuchł żywiołowo, stoi około 400 ludzi wraz z urzędnikami. Powodem strejku — ciężkie stosunki ekonomiczne — płaca bowiem robotników niekwalifikowanych wynosi tam 300—500 marek przy 9—10 godzinnym dniu roboczym; robotnicy kwalifikowani zarabiają w tym przedsiębiorstwie 35—40 tysięcy marek miesięcznie. Analogiczne płace pobierałi urzędnicy. Te głodowe płace zmusiły pracujących do zaprzestania pracy i postawienia dyrekcyi szeregu żądań dotyczących wydatnej regulacyi płac, uznania komitetu robotniczego, któryby decydował o przyjmowaniu i wydalaniu robotników, oraz wprowadzenia systemu automatycznego regulowania płac wzdle danych warszawskiej komisji statystycznej i t. p. postulaty.

Tartaki w Surochowicach są własnością spółki akcyjnej pod firmą „Polskie Zjednoczenie przemysłowo-leśne“ (centrala w Krakowie), którego największymi akcyonaryuszami są Czartoryscy, Potoccy, Tarnowscy, Zamoyscy, obszarńcy: Jezierscy, Barylsy i inni. Spółka ta czerpie z przedsiębiorstw tartacznych ogromne zyski, dochodzące do 500 procent! To też oburzaającym jest wyzysk tej zorganizowanej magnaterii i szlachty, ciągnącej kosztem głodu robotników i urzędników olbrzymie zyski. Strejk przeciągnął się z powodu nieobecności generalnego dyrektora p. Zaniewskiego, który w tych dniach powraca.

Spodziewać się należy, że pertraktacje zakończą się pomyślnie dla robotników i urzędników, gdyż tak niesłychanego wyzysku przy tak oburzaającym głodowym placach dłużej tolerować nie podobna. Wśród strejkujących panuje solidarność; niema ani jednego łamistrejka i dlatego zwycięstwo walczących jest pewne.

NADESŁANE

Dr Józef Liebeskind

powrócił

Starowiślna 6.

Telef. 403.

Z sali sądowej

Kraków 7 września.

O zakładanie kótek komunistycznych w Jaworznie

Wyrok uwalniający

(k) Wczoraj w trzecim dniu rozprawy w sądzie okręgowym karnym w Krakowie przeciw 37 letniemu Ludwikowi Grabowskiemu, oskarżonemu o zakładanie kótek komunistycznych w Jaworznie, przesłuchano dalszych świadków. Zeznania ich nie wypadły obciążająco dla oskarżonego. Po przemówieniu prokuratora i obrońcy oraz resume przewodniczącego sędziowie przysięgli udali się na naradę, poczem ogłosili wydykt zaprzeczający 8 głosami winę oskarżonego. Na podstawie tego werdyktu przewodniczący odczytał wyrok, mocą którego Grabowski został uwolniony od winy i kary. Grabowskiego wypuszczono na wolność.

Syn włamu e się do mieszkania swojego oca

(k) W sądzie wojskowym w Krakowie odbyła się wczoraj rozprawa przeciw Janowi Susekowi, szereg. 20 p. p., oskarżonemu o to, że dnia 13 września 1921 włamał się w towarzystwie spółników do mieszkania własnego ojca w Szczakowej. Podczas tego włamania Susek skradł ojcu garderobę i gotówkę łącznej wartości wówczas ponad 50.000 mk. Trybunał po przeprowadzonej rozprawie skazał Suseka na 3 lata ciężkiego więzienia.

Dezertor i włamywacz

(k) Również wczoraj stawał przed sądem wojskowym Stanisław Mikołaj Bisk, szereg. 9 komp. 39 p. p. Akt oskarżenia zarzuca obwinionemu, że dnia 6 lipca 1921 r. zbiegł ze swego oddziału celem uchylenia się od służby wojskowej, a nadto włamał się do mieszkania Waleryi Zamysłowskiej w Marcyporębie i skradł na jej szkodę garderobę i inne przedmioty łącznej wartości 76.000 mk. Po przeprowadzonej rozprawie trybunał skazał Biska na 1 i pół roku ciężkiego więzienia. Rozprawie przewodniczył pułk. Harasymowicz, oskarżał kap. Wanicki, bronił adw. dr Bader.

O ustalenie granicy Górnego Śląska

W. cłław. (PAT). Niemiecki przedstawiciel komisji granicznej dla ustalenia nowej granicy na Górnym Śląsku wręczył prezydentowi komisji granicznej notę następującej treści: Rząd niemiecki nie może zgodzić się na pogląd komisji granicznej, według którego linia demarkacyjna w górnośląskim okręgu przemysłowym ma być tylko linią wytyczną dla definitywnego ustalenia granicy i że jeszcze są dopuszczalne istotne zmiany, ponieważ pogląd ten nie jest zgodny ani z traktatem pokojowym, ani też z decyzją genewską. Szczegółowe ustalenie granicy nastąpiło w jesieni roku zeszłego przez komisję graniczną w formie utworzenia linii demarkacyjnej. Wobec tego, że ratyfikacja granicy opiera się na tej linii demarkacyjnej, została ona uznana przez mocarstwa koalicyjne jako odpowiadająca artykułowi czwartemu i zmienianie jej w dalszym ciągu, jak to widocznie jest zamiarem strony polskiej, sprzeciwia się artykułowi czwartemu decyzji genewskiej. Układy w sprawie Górnego Śląska, zawarte między Niemcami a Polską zawierają istotne postanowienia co do pól górnych i kompleksów gospodarczych przeciętych przez nową granicę, a także co do urządzeń społecznych, które to postanowienia opierają się na przynależności mieszkańców do obszaru po jednej lub po drugiej stronie linii demarkacyjnej. Według poglądu rządu niemieckiego, gdyby komisja graniczna zgodziła się na pretensje polskie, byłoby to naruszeniem zasad przytoczonych traktatów.

— 000 —

Echo pobicia marynarzy francuskich w Gdańsku

Warszawa. (Tel. wł. „Naprzodu“). „Kurier Poranny“ donosi z Genewy: Wiadomość o pogromie Francuzów w Gdańsku nadeszła dziś do Genewy w formie prawdowej, gdyż dotychczasowe wiadomości podane przez biuro Wolffa były tendencyjne. Dokładne informacje zebrały w kołach francuskich wielkie wrażenie. Koła te dotąd popierały interesy w Gdańsku bardzo międko.

— 000 —

Nieprzyjęte ustępstwa rządu

Warszawa, 6 września.

(PAT) Warszawa, 6 września.

Co rząd chce dać

(PAT) Warszawa, 6 września.

„Przegląd Wieczorny“ donosi: Na zapowiedzianem na jutro posiedzeniu Rada ministrów zajmie się w dalszym ciągu sprawą poprawy bytu urzędników i funkcyjnarjuszy państwowych. Rozpatrywane będą wnioski o podwyższenie

Warszawa. (P.A.) Dnia 8 września odbędzie się parada powołanej już poprzednio przez rząd komisji rzeczoznawców dla sprawy Małopolski wschodniej. Rząd przedstawi projekt samorządu z dokładnem ujęciu, celem aktualnego omowienia sprawy przed posiedzeniem Sejmu, wyznaczonem na 19 bm.

Warszawa. (PAI). „Przegląd Wieczorny“ donosi: Wysokość kredytów przyznanych przewodniczącym okręgowych komisji wyborczych będzie wynosiła od 2—7 milionów marek, w zależności od okręgu.

Warszawa. (PAI). „Przegląd Wieczorny“ podaje: Prezydent ministrów Nowak przyjął dzisiaj ministra sprawiedliwości Makowskiego i generalnego komisarza wyborczego Bresiewicza, którzy zdali mu relację o przebiegu dotychczasowych przygotowań wyborczych oraz o przebiegu akcji wyborczej.

Warszawa. (PAT). Po czwartkowym posiedzeniu Rady ministrów, prezydent ministrów Nowak udaje się na jeden dzień do Krakowa.

Warszawa. (PAT). „Kurier Poranny” donosi: Dnia 6 b. m. wyjechał z Moskwy poseł dr Stefański i prawdopodobnie na swoje stanowisko nie wróci. Wskutek tego omawiana jest kandydatura na to stanowisko jednego z wyższych urzędników centrali ministerjum. W najbliższym czasie ma być rozstrzygnięta również sprawa posła sowietów w Warszawie.

Warszawa. (PAT) Dnia 5 września na plenar-
nem posiedzeniu mieszanej komisji granicznej
na wschodzie zostały ostatecznie uzgodnione
opinie delegacji polskiej i sowieckiej co do re-
szty punktów spornych we wszystkich bez wy-
jątku odcinkach granicznych. W ten sposób zo-
stała całkowicie ukończona praca politycznego u-
stalenia granicy między Rosją, Białorusią, Ukrainą
a Rzeczpospolitą polską, od Dźwiny do Dniestru.
Odcienie odbywa się wbijanie słupów granic-
nych na tych odcinkach i ustalanie oraz obu-
stronne przesuwanie posterunków granicznych

Srodki policyjne

(PAT), Warszawa, 6 września.

(PAT). Poznań, 6 września.

W Poznaniu zastrękowali telegrafistę przy aparatach Hughesa. Zostali oni zastąpieni przez wojsko, poza tem praca idzie normalnie, służbu odbyczasz niema.

Kolejarze nie strejkują

(PAT). Warszawa, 6 września.

Wobec pogłoszek o rzekomem poparciu strefy kątowej pocztowców przez służbę mechaniczną kolei i ma zynistów, „Przegląd Wieczorny” zwrócił się do parowozowni w Warszawie „Warszawa główna”, gdzie po niornowano go, że praca odbywa się normalnie i żadnej greszy strefy niena.

na właściwe linie graniczne. W drugiej połowie września rozpocznie się osłabienie przekazywania wyznaczone, granicy wazum a uniustacyim.

Berlin. (AW) Wczoraj rozpoczęły się obrady dwóch zastępców Belgii oraz ambasiera Philipsona z kanclerzem Rzeszy, które mają na celu ustalenie programu rokowań. Niemcy twierdzą, że chodzi o zabezpieczenie pierwszych dwóch rat, to jest stu milionów marek niemieckich w złocie. Rokowaniom nie przypisuje się takiego znaczenia, jakie chcą im nadać pewne koła w Niemczech. Ze strony niemieckiej widać pewną ostrożność, gdyż Niemcy chcą zbadać zamiary Belgów. Również i u delegacji belgijskiej zaznacza się pewna wstrzeżliwość, dali oni bowiem do zrozumienia, że przybyli do Berlina jedynie w celach poinformowania się, jakie propozycje może rząd niemiecki przedłożyć ich rządowi.

Paryż (AW) „Times“ donosi z Aten, że rząd grecki zwraca się do przedstawicieli rządów koalicyjnych z prośbą o wywarcie nacisku na wojska tureckie, ażeby cołająca się armia grecka nie poniosła zbyt wielkich strat. Grecy komisarze odbyli w Konstantynopolu narady nad zastosowaniem środków, celem ochrony mniejszości chrześcijańskich.

Paryż. (PAT) Havas donosi, że na terytorium Eshiszehir Turcy zabrali około 200 armat. Zaścianki miasta Uszaku potwierdza się. Siły greckie obliczane są na 12 tysięcy ludzi.

Zawieszenie proni

Londyn. (PAF) „Daily News” donosi, że wczoraj odbyła się między przedstawicielami rządów francuskiego, angielskiego i włoskiego narada w sprawie doprowadzenia do skutku rozejmu w wojnie grecko-tureckiej. Jak słychać, osiągnięto zupełnie porozumienie. Przypuszcza się, że głównym warunkiem będzie ewakuacja Azji Mniejszej przez Grecję. Prawdopodobnie rząd angielski zażąda, aby Grecy ustąpili również z Tracji.

Powrót Weniziosa do Grecji

Eilwese (PAF Radio) „Evening Standard“ donosi, że Venizelos został zaproszony przez rząd grecki do powrotu do Aten, ponieważ większość prasy greckiej żąda dymisji obecnego gabinetu. Według informacji tegoż dziennika, siły zbrojne wynoszą 5 tysięcy zabitych i wielką liczbę rannych.

Jak się Agencya Wschodnia dowiaduje, pomimo telegramów i zażaleń, jakie napływają do krakowskiej Izby handlowej, akcyja przez nią wszczęta nie odnosi skutku. Ruch towarowy z Górnym Śląskiem jest nadal wstrzymany i naraża koła handlowe i przemysłowe na nieobliczalne straty. Poszczególne przedsiębiorstwa poczyniły starania na własną rękę, wysyłając do katowickiej dyrekcji swych zastępców, lecz katowicka dyrekcya odsyła wszystkich do krakowskiej, a także dzieje się odwrotnie. Przemysł spirytusowy zorganizował tymczasową komunikacyę automobilową, wydając na jedną turę 50 000 marek niemieckich. Powodem wstrzymania ruchu ma być rzekomo brak wagonów. W samym jednak Tarnowie stoi 2000 wagonów przeznaczonych na zdemontowanie, których jednak możnaby jeszcze jakiś czas używać. Niezrozumiałem jest jednak to, że na przestrzeni między Katowicami a Tarnowem stoi tysiące załadowanych wagonów na przestrzeni, oczekując na wjazd lub wyjazd z G. Śląska. Stan ten usprawiedliwiają małopolskie sfery kolejowe szczupłością dworców małopolskich, nie mogących sprostać ruchowi kolejowemu z G. Śląskiem.

biłda krakowska z 6 września

Waluty i dewizy	WALUTA MARKA NA				
	100 Mark		1000 Mark		
	kupno	sprzedaz	kupno	sprzedaz	transakcyja
Dolary St. Zjed.	7500 —	7500 —	7500 —	7800 —	7600 —
„ kanad.	7400 —	7600 —	7400 —	7600 —	— —
Franki franc.	580 —	600 —	590 —	610 —	— —
„ belgij.	550 —	580 —	550 —	580 —	— —
„ szwajc.	1450 —	1550 —	1450 —	1550 —	— —
Funty szterlin.	33 500	35 000	33 500	35 000	— —
Marki niemiec.	5 75	6 25	5 50	6 15	6 20
Korony austr.	— 11	— 13	— 10	— 12	— 10 1/2
„ czesko-s.	255 —	270 —	255 —	270 —	264 —
„ węgiers.	3 80	4 20	3 80	4 20	— —
„ dunskie	1600 —	1700 —	1600 —	1700 —	— —
Lei rumunsk.	40 —	50 —	45 —	55 —	— —
Liry włoskie	335 —	360 —	335 —	360 —	— —
Fioreny hol.	3000 —	3200 —	3000 —	3200 —	— —

АКСУЕ ДАПКОВЕ.

Bank przemysł. i—IV em.	600—	700—	
Bank hipoteczny	750—	850—	
Bank miastowski	725—	775—	750—
Ziemski Bank Kredyt.	600—	650—	
Powszechny Bank Kredyt.	350—	400—	
Akc. Bank Związk. i—VII	650—	700—	
Bank komercyjny i—IV	425—	475—	
Bank Ziem. Arłesow Łancti	600—	700—	
Bank Kred. w Warszawie	3500—	—	
Bank Związk. Spółek Zarob.	2000—	2200—	
Akcje iow. handl. i przem.			
P. i. M. i—IV em.	700—	800—	750—
„Silesia” —Ł. J. Borkowski”	—	—	
„Implex”	175—	225—	
„Pulawa” (B. Jawornicki)	3500—	3500—	
„Polski Głód”	600—	700—	
C. Gutwig, Poznań	—	—	
Zegluga Polska	250—	300—	
„Ciechanowski i—III em.”	6800—	7200—	7100—
Warsz. Karowozy i—II em.	200—	250—	
G. Ciepleński, Poznań i—VIII	300—	3100—	
„Polysa” Tow. nuty żel.	28.000—	31.000—	
„Polska”	10.000—	12.000—	
„Polska” i—IV em.	200—	2100—	2025—
„Polska”	825—	825—	
Automotor	1000—	1200—	
Portland-Cem. Szczakowa	2800—	3000—	
Górska	5000—	8300—	
Sieradz	1500—	1500—	
Lepege i—IV	5000—	5400—	8250—8100
Polska Natta	1800—	2000—	
Olus	—	—	
Pezel	1250—	1350—	1250—1300
„Polska”	4400—	4700—	
„Polska” i—IV em.	2100—	2600—	
Porcelana Cielow	3300—	3500—	
Fabryk. cukru w Cielowowie	200—	400—	5300—5250
„Polska”	1550—	1450—	

Zurych (PAT) Zamknięcie giełdy. Berlin 39 i pół, Holandia 205'75. Nowy Jork 526, Londyn 2355, Paryż 4150, Mediolan 2295, Praga 18'70. Budapeszt 0'21 i pół, Zagrzeb 1'45, Sofia 3, Warszawa 0'06 i pół, Wiedeń 0'00 i trzy czwarte, Austriacka korona stemplowana 0'00 i siedem ósmych.

Wydział Rady Robotniczej odbędzie posiedzenie
we czwartek 7 września o godzinie 7 wieczór
w sekretariacie Rady Robotniczej.

Wydział Rady zawodowej odbędzie posiedzenie
w sobotę 9 bm. o godzinie 6 wieczór. **Waligóra.**

W sobotę 20.05. o godzinie 18.00 w klubie "Wzrost" w m. Małachy
n. m. Małachy, kościoła Rd PPS odczytuje plenarne po-
siedzenie 7 nm, tj. we czwartek o godz. 7 wie-
czorem Dunajewskiego 5 III p. Porządek dzienny:
Agitacja przedwyborcza.

CENY OGŁOSZEŃ:

Zwyczajne (na ostatniej stronie) Mkp. 25.—, w rubryce „Nadesłane” Mkp. 60.— w tekście redakcyjnym Mkp. 80.— przed tekstem Mkp. 120.— za wiersz milimetrowy. Drobne ogłoszenia Mkp. 20.— za słowo, przy czym pierwszy wyraz liczy się podwójnie. Na mniejsze ogłoszenie drobne Mkp. 200.—. Układ tabularny i listowy o 10% droższy. Do ogłoszeń zagranicznych dolicza się 100% — do ogłoszeń zamiejscowych 50%. — Ogłoszenia drobne płatne są z góry.

Ogłoszenia przyjmuje wyłącznie: **Powszechne Biuro reklamy „PRASA”,** Kraków, ulica Karmelicka L. 16, telefonu Nr 20-86 gdzie też, celem uniknięcia zwłoki należy skierowywać wszelką korespondencję dotyczącą ogłoszeń.

Zgubione

dokumenty wojskowe na nazwisko Stanisław Sarga wystawione w Wieliczce unieważniam. 888

Zgubione

tymczasowe zwolnienie wojskowe na nazwisko Wójcik Jan z Mogilan, unieważnia się. 874

1000 franków miesięcznie

mogą zarobić w łatwy sposób panie i panowie każdego stanu **pracując dla pewnej holenderskiej firmy** Proszę zażądać próbek i broszur przesyłając Mkp. 300.— w banknotach do 830 **E. Bock, Wien VI., Gumpendorferstrasse Nr. 109/14.**

Mimo, że wskutek wojny towary znacznie podrożały firma **IGNACY CYPRES** Kraków, Szewska 13/14

sprzedaje towary po nadzwyczajnie niskich cenach. — Zegarek Mk 5000.— na kamienie Mk 5500, z port. cyferblatem Mk 9000, nikowy damski Mk 9000. Budzik Mk 5000. Harmonie Mk 6000, 10000, 15000. Dyamenty Mk 3000. Maszynki do włosów Mk 3500, 4000. — Brzytwy Mk 1300, 1500, 2000. Przy zamówieniu połowę, resztę za zaliczką. **Cennik ilustrowany za przysłaniem 80 Mk przekazem.**

POWSZECHNE BIURO REKLAMY „PRASA”

KRAKÓW, KARMELICKA 16. TEL. 20-86. **NAJWIĘKSZY INSTYTUT DLA PROPAGANDY PRASOWEJ W MAŁOPOLSCE. PROWADZONY PRZEZ WSPÓŁPRACOWNIKÓW RED. I ADMIN. DZIENNIKÓW KRAKOWSKICH. O PRZYJMUJE OGŁOSZENIA DO WSZYSTKICH CZASOPISM W POLSCE I ZAGRANICĄ. SPECYJALNY DZIAŁ SPRAWOZDAWCZY DLA REDAGOWANIA FACHOWYCH SPRAWOZDAŃ DZIENNIKARSKICH ITP. PROJEKTY ARTYSTYCZNYCH KLISZ PRZEZ WŁASNEGO RYSOWNIKA. TANIA KALKULACJA CEN. WYKONANIE ZLECENI SCISŁE I SZYBKIE.**

Werkmistrz

KORRESPONDENCYJNA PRYWATNA SZKOŁA WERKMISTRZÓW W KRAKOWIE UL. BERNARDYŃSKA L. 13/A. (pałac nad Wisłą) otwiera wpisy na drugi rok szkolny 1922/23 na wydziały: 1) maszynowy i 2) elektrotechniczny. Uczy ślusarzy, tokarzy, monterów itp. na werkistrzów w miejscach ich zajęć przez 1 rok. Ukończonym wydaje dyplomy, potrzebującym szuka posad. Programy nauki, opisy zeszczonej działalności szkoły 462 wysyła zgłaszającym się Sekretaryat Szkoły. 845

Dnia 17 września 1922 o godzinie 2-giej po południu odbędzie się w Jawiszowicach w lokalu „Kółka rolniczego”

WALNE ZGROMADZENIE

członków „Spółdzielczego Towarzystwa budowy domu Ludowego w Jawiszowicach z odpow. ogr.” z następującym porządkiem dziennym:

1. Przyjęcie rezygnacji członków Rady nadzorczej i Zarządu.
2. Wybór Rady nadzorczej.
3. Wybór Zarządu.
4. Prawa zakupna domu.

Zarząd Spółdzielni.

SWOSZOWICE

(pod Krakowem)

Zakład kąpieli siarczanych

nowoodbudowany i z komfortem urządzony otwarty od 16 sierpnia dla chorych na reumatyzm i artretyzm. Opieka lekarska i restauracja na miejscu.

WALNE ZGROMADZENIE

Zakładów Zaspatriwania Zagłębia Naftowego Stow. zarejestr. z ogr. por. w Krośnie

odbędzie się dnia 10 września 1922 r. o godz. 11 rano w Krośnie w domu własnym na Klei-nówce

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Odczytanie protokołu poprzedniego Walnego Zgromadzenia.
- 2) Zmiana statutu.
- 3) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z działalności Z. Z. Z. N. za rok 1921.
- 4) Wniosek Komisji Rewizyjnej o udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi.
- 5) Podział nadwyżki.
- 6) Plan działalności na przyszłość.
- 7) Wybory do Rady Nadzorczej i Zarządu.
- 8) Wolne wnioski.

Pilech Władysław m. p. Klatka **Antoni m. p.** przew. Rady Nadz. przew. Zarządu.

Reklama dźwignią handlu!

Redaktor naczelny: Emil Rucpacz.

PRZEWODY I KABLE ELEKTRYCZNE.**LINKI I DRUT MIEDZIANY ELEKTROLITYCZNY.**

Lampy i świece elektr. z drzewa.

DZWIGNIKI I WYCIĄGI ŻÓRAWIE-ŁAŃCUCHY.

Dźwigiary pat. do ładowania drzewa i rur. Generalna reprezentacja i składy na Polskę Fabryk dźwigników i łańcuchów **G. F. MARTIN, HANNOWER-WIEDEN BUDAPEST.**

B-CA Stefan i Piotr BERGMAN

896

INŻYNIEROWIE.

4949

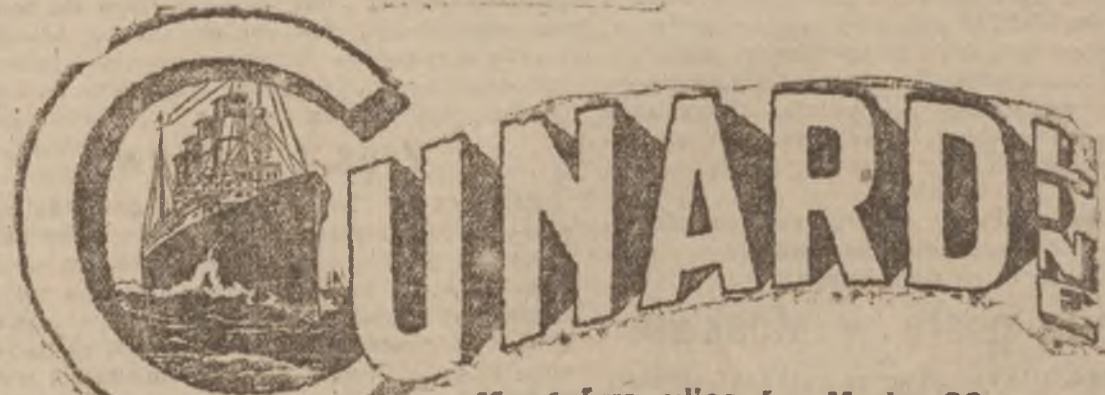
Warszawa, Żórawia 33 (dom własny) Tel. 272 74. Kraków, Starowiślna 8. Telefon 2131.

Wystawiamy na Targach Wschodnich we Lwowie, Pawilon IX. Grupa IV. Nr 2525.

Baczność! Reemigranci i Emigranci

W miesiącu lipcu i sierpniu zezwolono znacznej ilości osób na wyjazd z Polski do Ameryki i Kanady.

Celem ułatwienia formalności, potrzebnych do wyjazdu, należy w najkrótszym czasie zwrócić się osobiście lub listownie do naszego biura

Kraków, ulica św. Marka 22
i ul. Szpitalna 33 (Hotel Pollera)

Reemigranci, którzy wrócili do Polski nawet przed dwoma laty, zechcą zgłosić się natychmiast do naszego biura z paszportami z Ameryki, a wyrobimy im wizę amerykańską i wystaramy się dla nich o szybki wyjazd.

Emigranci, powinni niezwłocznie przestąpić do naszego biura swój Affidavit (papier z Ameryki) i mogą być pewni, że otrzymają w najkrótszym czasie pozwolenie na wyjazd do Ameryki. Każde opóźnienie może narazić na utratę prawa wyjazdu, ze względu na ograniczoną ilość osób, mogących wyjechać w tym roku do Ameryki.

Kto nadesłanie do **CUNARD LINE**, Kraków, św. Marka 22 (Hotel Pollera) swój Affidavit — ten w tym roku wyjedzie do Ameryki.

Okręty nasze są największe i najszybsze na świecie. Przeprowadzają podróżnych w około 41/2 dniach do Ameryki i odpływają prawie codziennie ze wszystkich portów świata. Pasażerowie mają zapewnioną opiekę podczas całej drogi, otrzymają znakomity wikt i pomieszczenia w osobnych kajutach na 2—4 osób.

Na naszych okrętach podczas podróży odprawiają księża **MSZE KATOLICZNE.**

Bilet okrętowy kosztuje z Krakowa do Ameryki 106 dolarów + 8 dolarów taksy amer. informacje bezpłatne.

Redaktor naczelny: Emil Rucpacz.